

Вище професійне училище № 3

Краєзнавчо-дослідницька робота
«З вірою в серці»

Мукачево
2019

Гуртківці клубу національно-патріотичного виховання «Патріот» Вищого професійного училища № 3 м. Мукачєво разом з керівником, викладачем історії Янчишин Вікторією Василівною, цього року провели науково-пошукову роботу по дослідженню та правдивому висвітленню тернистого життєвого шляху нашого земляка, святого отця Івана Петровича Малишка. В ході дослідження було проведено ряд бесід з його донькою Перестою Мартою Іванівною, внуком Переста Олександром Михайловичем, святими отцями Мукачівської греко-католицької єпархії, а також старожилами сіл Лецовиця, Брестів та Плоскановиця Мукачівського району, де правив служби отець Іван.

Однією з історичних пам'яток села Лецовиця є греко-католицька церква Архістрати́га Михаїла. Перша старенька церква села була з дерева, збудована ще в XVII столітті. Наприкінці XVIII ст. в одну з неділь після літургії паламар (церківник) забув викинути з кадильниці вогонь і вночі церква згоріла. В II половині XIX століття збудовано церкву з каменю і покрито жерстяною покрівлею. Будівництво велось з 1870 по 1887 рр. Громадою села було закуплено три дзвони. Середній і малий дзвони несуть свою службу і нині.

2 липня 2013 року в селі було освячено меморіальну дошку, розміщену на фасаді церкви, в пам'ять про репресованого в 1949 році радянською владою о. Івана Малишка, який не зламався під тягарем тяжких випробувань і не відмовився від своєї віри.¹

Освячення меморіальної дошки

¹ <http://uk.wikipedia.org/wiki/Лецовиця>

Родина о. І. Малишка з помічним єпископом Нілом Юрієм

Слово доньки о. Івана Малишка Перести Марти Іванівни

З метою примноження духовної спадщини нашого народу та увіковічнення пам'яті про духовний та життєвий подвиг святого отця Івана Малишка, ми в цій брошурі висвітлюємо його тернистий життєвий шлях.

Він народився 11 лютого 1911 року у сім'ї хліборобів Петра Малишка та Олени Герц у селі Лохово Мукачівського району. Середню освіту Іван Малишко здобув у Мукачівській гімназії. Навчання було непростим.

Батько в «Скарзі» до «Председателя президиума Верховного совета СССР», товариша Ворошилова К.Є. пише: «...последний кусок хлеба для сына, чтоб выучить его и дать ему соответствующее образование, чтоб в последствии на старость лет было где склонить свою седую голову и пропитаться в его семье. В то время средняя школа была в городе Мукачево, куда он доезжал пешком, а позже устроил его на квартиру в городе и издому снабжал его питанием».²

Зі свідчень доньки, Перести Марти Іванівни, ми дізналися, що Іван Малишко здобув середню освіту, що на той час було неабияким досягненням. В ті часи, під час Першої світової війни та Великої Жовтневої соціалістичної революції відбувались бурхливі зміни в політичному та соціальному житті Закарпатців.

Селянство терпіло від численних податків, реквізицій, позик, грабежів, якими займалися військові частини. Чиновники і жандарми забирали в селян останнє зерно, картоплю, худобу. В містах і селах Закарпаття голод косив людей. З а даними мукачівського єпископа в січні 1918 року 48311 чоловік не мали ніяких харчових

² Додаток 1

продуктів і повністю або частково голодували. Погодьтеся, що живучи в таких нестерпних умовах, думати про освіту здатні тільки люди духовні та високоморальні.

Восени 1919 року, після Сен-Жерменського мирного договору, підписаного 10 вересня недалеко від Парижа, Мукачівщина перейшла з під влади угорської під чеську.

Ставлення чеських чиновників до місцевого населення було значно лояльнішим. Грамотних людей, таких як Іван Малишко, не призивали до війська, а навпаки стимулювали займатись освітою та просвітництвом «сірих мас» по місцях проживання.

Вивчившись Іван Малишко пропрацював кілька місяців вчителем державної народної 4-класної початкової школи в місті Мукачево, до якої добирався з села пішки.

Munkács

Horthy Miklós-tér és Rákóczi-utca

Центральна частина міста Мукачево
(початок XX століття)

A vintage black and white photograph of a group of eleven men in clerical attire, including cassocks and stoles, standing outdoors in front of a building and trees. The photo is mounted on a card with a decorative border.

Будучи семінаристом, судячи з світлин, Іван Малишко відвідав багато перлин Європейських святинь, започаткував корисні знайомства в осередку Греко-католицької громади, збагатив свій життєвий та духовний світ. Проте найголовнішим досягненням студентських років є знайомство та налагодження стосунків з майбутньою дружиною. Саме так, перша та послідовучі зустрічі відбулися в міждміському транспорті, коли семінаристи доїжджали з дому на навчання.

Дружина отця Івана Малишка, Гізела Деркач, народилася 16 лютого 1914 р. в сім'ї греко-католицького півцеучителя Івана Деркача і Анни Тегзе в селі Ізки

Міжгірського району. Закінчила в 1937 році Ужгородську греко-католицьку жіночу учительську семінарію.

Весілля відбулося 26 червня 1937 року в селі Лохово Мукачівського району. У Мукачеві були надруковані запрошення на весілля.³ Вони вручалися в окремих конвертах, підписаних каліграфічно вручну (певно нареченими).

³ Додаток 2

Дивлячись на весільні фото, робимо висновки, що на весілля були запрошені не тільки односельчани та родичі, а й друзі з інтелігентного середовища, однокурсники з ужгородських навчальних закладів. Велика дружня родина, освічена дружина, багато вірних друзів, Бог у серці – найбільше багатство для молодого випускника семінарії.

12 серпня 1937 року Іван Малишко був «рукоположений» на священника єпископом Мукачівської Греко-Католицької єпархії Олександром Стойкою.

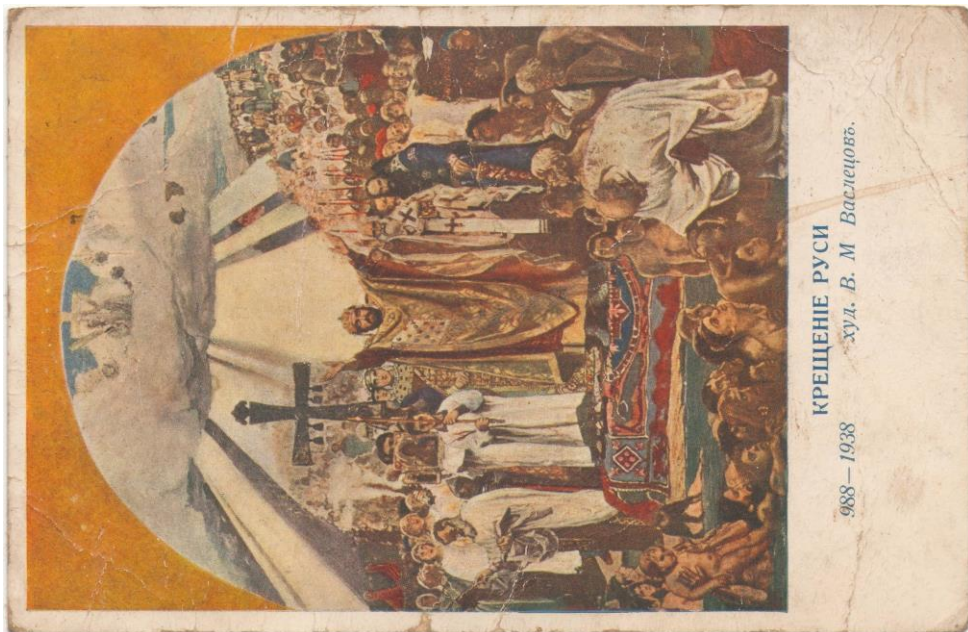
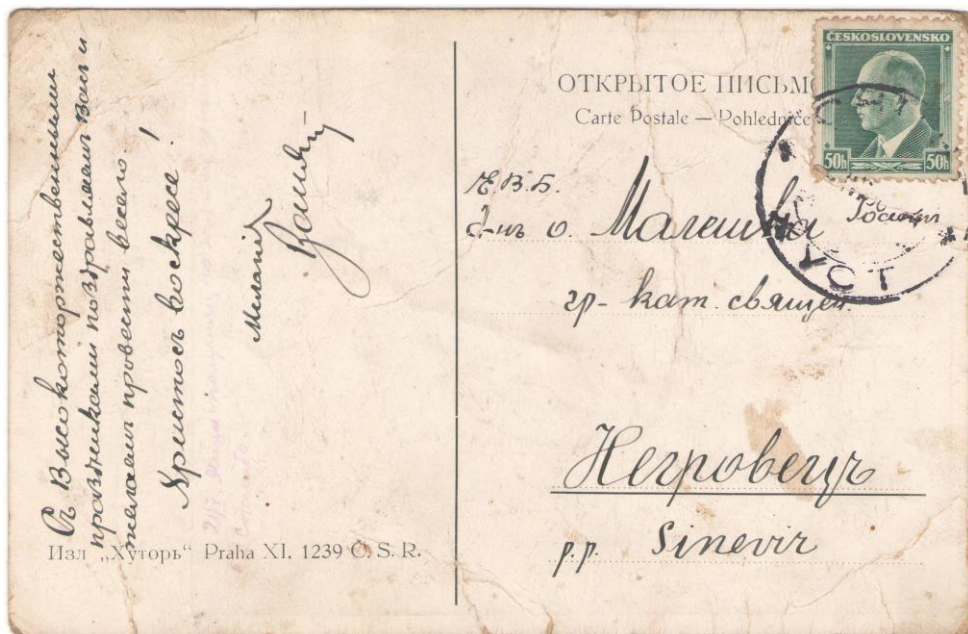
Після посвячення отця Івана Малишка призначають парохом у село Негровець Міжгірського району. Молоде подружжя переїжджає в гірську місцевість. Дружина Гізела влаштовується на роботу вчителькою початкових класів у Негровецьку школу.

У 1938 році молода сім'я поповнюється – народжується донечка Марта. Через рік Бог дарує молодому подружжю в 1939 році сина Іванка.

Служив молодий священик в місцевому Свято-Михайлівському храмі — дерев'яній церкві, яка є одним з найкращих зразків дерев'яних церков з баштами. Збудували її із смереки в XVIII сторіччі. Згідно з написом на зрубі, у червні 1818 року завершили встановлення церкви.

Зі слів Марти Іванівни (доньки) ми дізнались, що брат Іван народився з хворими ніжками, а клімат в Міжгірському районі, особливо взимку, суровий. Саме тому, на клопотання отця Івана, наставники Греко-Католицької єпархії переводять його парохом у село Брестів Мукачівського району.

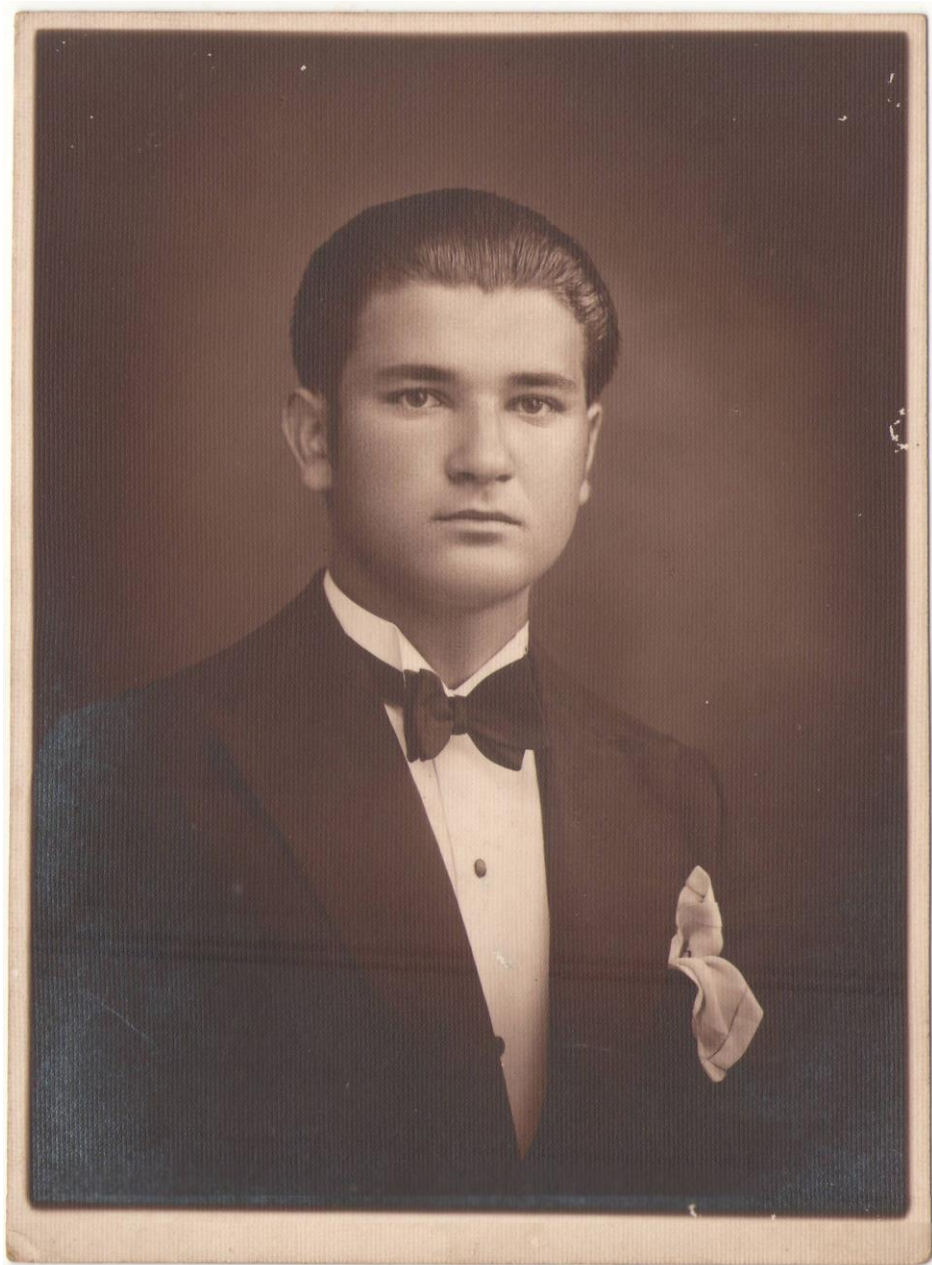
Вітальна листівка

Починаючи з 1942 року отець Малишко править служби в Брестові та двох сусідніх селах – Плоскановиця та Лецовиця. Зі слів старожилів села ми дізналися, що отець Іван був дуже чуйною та відповідальною людиною, нерідко потребуючим допомагав фінансово, не цурався ручної роботи з благоустрою храму, частенько надавав парафіянам вірні настанови та слухні поради після богослужінь.

Дружина Гізела Іванівна влаштувалася на роботу вчителькою початкових класів в Брестівську сільську школу. Та зміни політичного перерозподілу світу внаслідок Другої світової війни зруйнували ідилію молодії родини.

*Родина Малишків
(1946 рік)*

Отець Іван Малишко

Забов'язання по здачі молока державі

Серія УЗ № 1547

Забов'язання на поставку державі м'яса, молока і вовни в 1949 році

Громадянину Мелецько 421

Село Грестів Синьорада

Район Мукачівський

Область УРСР Закарпатська

На підставі постанови Уряду Вн зобов'язані здавати державі в 1949 році по державних заготовчих цінах:

1. М'яса в живій вазі _____ кгр., виходячи з такого розрахунку:

Земельна площина (м'яса і товстих сажі і гори, луки і пасовища) в га	Річна норма поставок м'яса в кгр.				В тому числі по строках			
	I кварт.	II кварт.	III кварт.	IV кварт.	I кварт.	II кварт.	III кварт.	IV кварт.

М'ясо повинно бути здано на приймальний пункт „Заготскот" в _____

2. Молока базисної жирності 30 літрів, або масла до 100 кгр., або масла шершавого ступеня _____ кгр., виходячи з такого розрахунку:

Без ЦСВ 30-35-711 8-48 р. т. 1.906.009 зам. 4484

Забов'язання по здачі молока державі

Серія УЗ № 1547

Забов'язання на поставку державі м'яса, молока і вовни в 1949 році

Громадянину Мелецько 421

Село Грестів Синьорада

Район Мукачівський

Область УРСР Закарпатська

На підставі постанови Уряду Вн зобов'язані здавати державі в 1949 році по державних заготовчих цінах:

1. М'яса в живій вазі _____ кгр., виходячи з такого розрахунку:

Земельна площина (м'яса і товстих сажі і гори, луки і пасовища) в га	Річна норма поставок м'яса в кгр.				В тому числі по строках			
	I кварт.	II кварт.	III кварт.	IV кварт.	I кварт.	II кварт.	III кварт.	IV кварт.

М'ясо повинно бути здано на приймальний пункт „Заготскот" в _____

2. Молока базисної жирності 30 літрів, або масла до 100 кгр., або масла шершавого ступеня _____ кгр., виходячи з такого розрахунку:

Без ЦСВ 30-35-711 8-48 р. т. 1.906.009 зам. 4484

Зобов'язання по здачі м'яса державі

Серія УЗ _____ № 4574

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ
за поставку державі м'яса, молока
і вовни в 1949 році

Громадянину Липеню (прізвище)
Село Липень (назва по батькові)
Район Львівський
Область УРСР

На підставі постанови Уряду Ви зобов'язані здати державі в 1949 році по державних заготівельних цінах:

1. М'яса в живій вазі 12 кг., виходячи з такого розрахунку:

Значення ціни (м'яса, в тому числі шкіри і голови, хвосту і висновки) в кг.	Річна норма поставок м'яса в кг.	В тому числі по строках:
I	II	III
кварт.	кварт.	кварт.
0.15	12	12

М'ясо повинно бути здано на приймальний пункт „Заготскот” в _____ літрах, або

2. Молока базисної жирності _____ літрах, або

масла топленого _____ кг., або м'яса вершкового жирності _____ кг., виходячи з такого розрахунку:

Відсоток 30-36/11 8-18 п. т. 1:100000 зам. 448

Зобов'язання по здачі м'яса державі

Серія УЗ _____ № 4574

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ
за поставку державі м'яса, молока
і вовни в 1949 році

Громадянину Липеню (прізвище)
Село Липень (назва по батькові)
Район Львівський
Область УРСР

На підставі постанови Уряду Ви зобов'язані здати державі в 1949 році по державних заготівельних цінах:

1. М'яса в живій вазі 12 кг., виходячи з такого розрахунку:

Значення ціни (м'яса, в тому числі шкіри і голови, хвосту і висновки) в кг.	Річна норма поставок м'яса в кг.	В тому числі по строках:
I	II	III
кварт.	кварт.	кварт.
0.15	12	12

М'ясо повинно бути здано на приймальний пункт „Заготскот” в _____ літрах, або

2. Молока базисної жирності _____ літрах, або

масла топленого _____ кг., або м'яса вершкового жирності _____ кг., виходячи з такого розрахунку:

Відсоток 30-36/11 8-18 п. т. 1:100000 зам. 448

Зобов'язання по здачі м'яса державі

29 червня 1945 року Закарпаття зі складу Чехословаччини переходить у склад СРСР. Разом з тим починаються утиски всього «нерадянського», а отже і греко-католицької віри.

У післявоєнні роки греко-католицька церква в Закарпатті зазнала трагічного насильства від радянського тоталітарного режиму. Ще з часів Народної Ради Закарпатської України діяльність її місцевих органів була підпорядкована політичним інтересам СРСР. Відбувалося відкрите втручання в життя церкви. Православним громадам надавалася перевага, а щодо греко-католицької церкви проводився відкритий курс на її обмеження, а потім і поступову ліквідацію.

Із створенням Закарпатської області при облвиконкомі діяли уповноважені у справах російської православної церкви та у справах релігійних культів, які вели «постійне спостереження за діяльністю релігійних організацій, займалися вивченням внутрішнього життя громад».

Негативне ставлення як православних віруючих, так і державних органів проявлялося до греко-католицької церкви. Причиною стало те, що багато її служителів, на чолі з єпископом Теодором (Федором) Ромжею, дотримувалися так званого «нейтралітету» як до самого возз'єднання, так і до прийнятого на I з'їзді Народних комітетів основного документа – Маніфесту про возз'єднання. Вони здебільшого відмовлялися його підписувати.

Уже в 1945 році в селах області, згідно з декретом НРЗУ № 54 від 20 квітня 1945 року про користування

церковним майном, деякі Народні комітети почали приймати рішення про передачу греко-католицьких церков православним релігійним громадам, що відразу викликало невдоволення і скарги з боку служителів і віруючих греко-католицької церкви. Їх позицію підтримував і єпископ, який у листах до НРЗУ вказував, що православним громадам були передані греко-католицькі церкви, хоча у селах більшість складали віруючі греко-католики.

У доповідній записці Закарпатському облвиконкому уповноважений у справах православної церкви відзначав, що рух по переходу греко-католиків у «православ'є» поширюється активно, але йому «заважає католицька агітація, під маскою якої криється багатогранна соціальна, господарська, політична, національна і культурна реакція».

Наша історія – не виняток. На початку 1949 року органи місцевої влади докладають багато зусиль, щоб намовити отця Івана на перехід до російського православ'я, обіцяючи безтурботне життя і парафію на вибір. Коли умовляння не дали бажаних результатів, то в хід пішли погрози. З вірою в серці він сподівався, що все мине, адже протиправних дій як в його діяльності, так в діяльності дружини не було. Проте в період «частих» допитів отця Малишка звільняють з роботи його дружину. Згодом, а саме 18 червня 1949 року, отця Івана викликають до сільської ради, щоб дати покази, проте додому він не повернувся. Дружині ж з дітьми працівники МДБ дають 24 години на виселення з парохіяльного будинку. Шок, стрес і запаморочення відчуває молода жінка: на руках двоє малолітніх дітей, худобу та

сільськогосподарське знаряддя відібрали, треба десь переночувати...

На краю села знайшлися небайдужі селяни, які на певний час прийняли «неблагоприятну» родину. Зі спогадів доньки отця Івана ми дізнались, що протягом цього невизначеного періоду дружина Гізелла Іванівна з'ясувала маршрут перевезення чоловіка: Брестів – Мукачево – Ужгород.

В обласному центрі Закарпатський обласний суд 22 серпня 1949 року засуджує отця Івана Малишка «на 25 років позбавлення волі з поразкою в правах терміном на 5 років та конфіскацією належного йому майна». Поразка в правах терміном на 5 років означає, що після відбування строку повертатись у попереднє місце проживання заборонено: звільнений із ув'язнення повинен відпрацювати ще п'ять років у місцях відбування покарання.

Після Львівської тюрми-розподільника отця Івана Малишка з «олтарними братами-отцями» Юлієм Бачинським, Стефаном Петенком, Іваном Скибою, Василем Штецем і Йосифом Карпинцем відправляють у Київську тюрму, так звану «на Короленка», а через три тижні переводять у Київську тюрму № 1, так звану «Лук'янівку», «В'язень камери № 28».

Далі ще гірше – ув'язненого отця Івана Малишка відправляють в табір ГУЛАГу міста Воркути, де він змушений добувати вугілля в одній із вугільних шахт.

У доньки Марти збереглася «трудова книжка» батька, в котрій зазначено, що Іван Петрович, починаючи з 1949 року, «працював мотористом на вугільній шахті № 40

комбінату «Воркутуголь». Отак зла доля затягнула петлю на щасливому донедавна подружжі.

СТ		А Ж	
выполняемой работы		по специальности	
№ п. п.	Наименование предприятия, учреждения	Род выполняемой работы	С какого по какое время работал по этой специальности
1.	шахта Чо. Комбінат Воркутуголь,	монтаж	1949 г. VII-1956 г.
Основная профессия:		ст " " 195 г.	
Основание: Заключение квалификационной комиссии №		почтовый ящик № 1755 (обложка)	
28 мая 1956		Воркута 1464-55	

Залишена на Закарпатті, родина отця Івана Малишка бідувала. У відчаї Гізелла Іванівна разом з дітьми перебирається в місто Мукачево. У районі Росвигово оселилися в холодній убогій оселі на вулиці Терека у місцевого вчителя.

Незважаючи на освіту, жінці Івана Петровича в працевлаштуванні всюди відмовляли. Після довгих пошуків роботи їй вдається знайти місце прибиральниці, а через сім місяців – прачки у Мукачівській кондитерській фабриці. На цій важкій роботі з мізерною зарплатою вона пропрацювала до в пенсії. Марта Іванівна (донька о. Івана) згадувала: «Заробітна плата мамки складала всього 56 рублів. Дідико з бабков із села нам привели корову, продаючи молоко якої ми зводили кінці з кінцями. Проте корова скоро подохла».

Навчалися малі Марта та Іванко в Мукачівській школі на вулиці Миру на платній основі. Як бачимо, незважаючи на скрутне становище, мати Гізелла Іванівна все ж таки подбала про освіту дітей.

Випадково у місті вона зустрілась із однокласницею (Кузьмою), яка запропонувала аренду свого двокімнатного будинку в районі залізнодорожного вокзалу. Родина переїхала в кращі житлові умови, проте для того, щоб сплачувати за житло, одну з кімнат вони віддали іншій людині за гроші. Тоді ж Гізелла Іванівна звернулася до міськвиконкому з проханням виділити землю для будівництва власної оселі.

Донька отця Івана Малишка пригадує, як після занять в школі, вони з братом місили глину, а їхній дядько, брат Гізелли Іванівни, «витягав з вальків стіни». Коштів на

матеріали було обмаль, тому й будівництво рухалося повільно. Масштаб будівництва також був мінімальним, через брак коштів Будинок був невеликий (кухня та одна житлова кімната). Сьогодні ця будівля пустує.

Про життя «за ґратами» родина Малишків дізнавалася з листування. Дружина, діти щиро підтримували зболілу душу Івана. У листах виражали свою любов, підтримку Івану Петровичу («...только Ты можешь быть победоносным героем перед нашими очима») та інформували про новини («...свой домик, который на другой тиждень думаем стены подтянуть. Цокиль уже готовый. Материал тоже вже привезли. Думаеме, что коло августа месяца перевеземесь в свой домик»)⁴.

⁴ Додаток 3

Ув'язнений Іван Малишко (1955 рік)

Звичайно, що, усвідомлюючи злиденне життя родини, серце отця Малишка обливалося кров'ю. Душевний біль в поєднанні з важкою фізичною працею спровокували в ув'язненого інсульт. «За зразкову поведінку та залізну дисципліну», а також у зв'язку з «неможливістю подальшого виконання важкої роботи в шахті», Івана Петровича переводять на проживання «поза зоною табору» та призначають на посаду прибиральника.

Производственная
характеристика
на зк Малышко Иван Григорьев.

Зк Малышко ИГ, работая на шахте
№ 40 комбината "Воркутауголь" в
авторе монтажно-монтажных ЗР. ВЗ проявил
себя, как способный, трудолюбивый и
дисциплинированный работник.
На протяжении своей работы не имел
замечаний и нареканий трудовой дис-
циплины.

Успешно освоил все работы про-
водства.

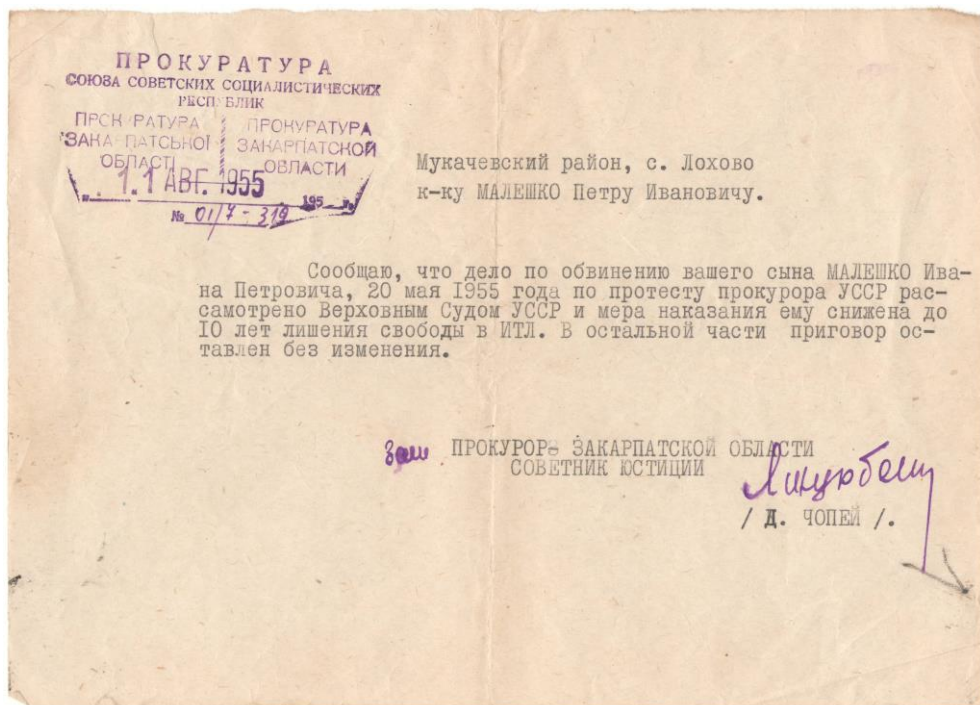
Большую роль в работе зк Малышко ИГ
авторизован комбината - монтаж-
монтажные и авторизован авторизован, как
на производстве, так и в ЗР.

Успешно освоил все работы про-
водства. В ЗР № 175/5, как авторизован авторизован
работы монтажные перед руководством
монтажной. О перевах зк Малышко
на производстве все зк Малышко

Зам. ком. шахты "Мин. Зос."
Завхоз ЗР ВЗ Дерябин

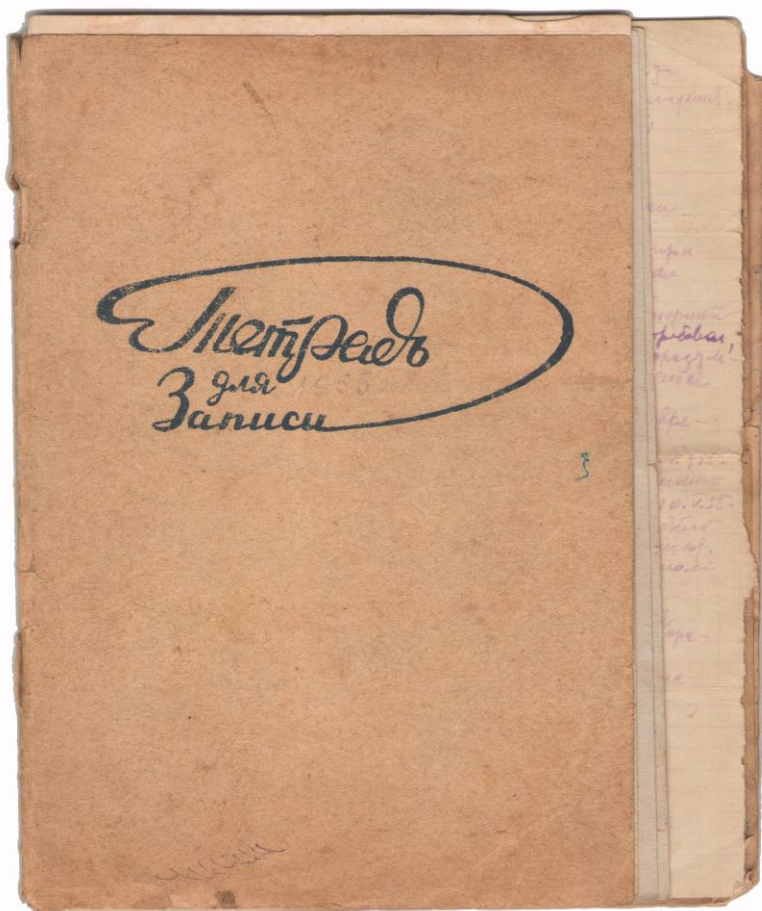
Тим часом відбулися кардинальні зміни в керівному апараті держави, до влади прийшов Микита Сергійович. Почалася так звана «Хрущовська відлига». Політичним в'язням була оголошена амністія, проте великі терміни ув'язнення скасувати неможливо.

Зважаючи на численні звернення батьків та власне Івана Петровича (слід зазначити, що текст звернення він переписував надцять разів), Верховний суд УРСР зменшує строк відбування покарання до 10 років.

Донька ув'язненого отця Малишка Марта Іванівна показала нам зошит-щоденник, який вів її батько в останні роки неволі. Навіть по зміні почерку можна зробити припущення, що фізичний та психологічний стани Івана Петровича були важкими.

Майже всі сторінки списані варіантами «Скарг» до керівництва табору та правлячої тодішньої партійної верхівки. В них отець Малишко переконував адресатів, що його ув'язнено зовсім не за скоєні злочини проти держави, а за релігійні переконання. Слідством була сфабрикована кримінальна справа, знайдено двох лжесвідків та швидкими темпами справу передано до суду. На суді Івану Петровичу не дали навіть можливості оправдатися.

Зошит-щоденник отця Івана Малишка

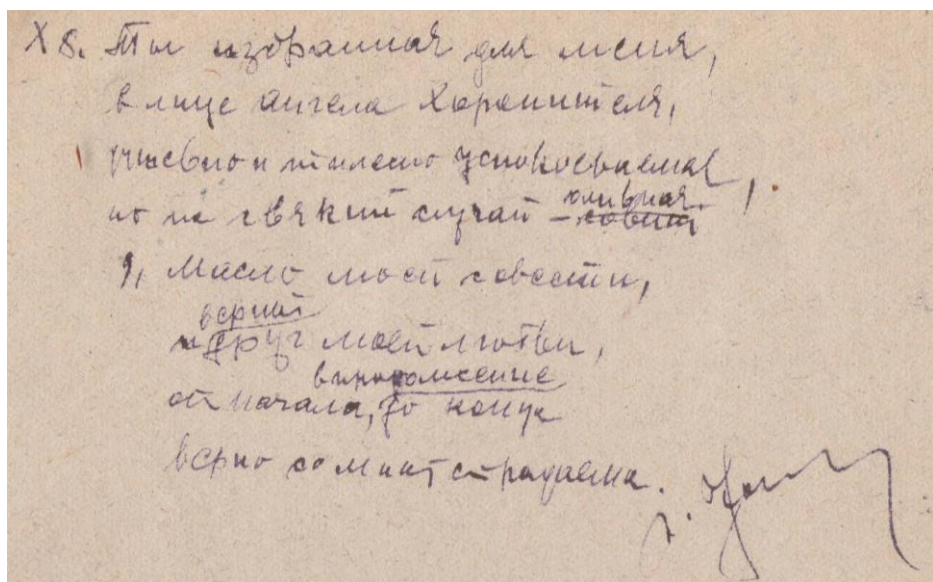
[illegible]

Третья часть 1888 г.

[illegible][illegible][illegible]

Цікавою є остання сторінка «Скарги»⁵ на якій Отець Іван проводить паралелі між трьома різними політичними режимами: Чехословацькою республікою, Угорщиною та Радянським Союзом. Церковнослужителю випало на долю нести «Слово Боже» при трьох різних владах. При жодній з них отець Малишко не осуджував правлячий режим, займався справами виключно церковними, присяг або клятв не давав, служив народу та любив народ без різниці.

А на останніх сторінках зошита ми знайшли вірші, адресовані коханій дружині.

Під час перегляду справи слідством було встановлено, що «вся вина отця Малишка полягає в тому, що він відмовився переходити з греко-католицької віри в православну». Зважаючи на «тяжкість» злочину проти держави, його амністували. У виданій характеристиці

⁵ Додаток 4

також відзначається працелюбність та дисциплінованість Івана Петровича.

Характеристика
Дана гр. Малешко Івану Петров.
в том, что он отличался мажораніем в
подразделении при те 145/3 показав себя с
полнотой сдержанности, как трудолюбивый
и дисциплинированный работник.
Работая в АБК шестнадцать часов удерживал
и порученному качеству работы относился
добросовестно.
Трудовой дисциплины не нарушал, в быту
вел себя скромно. В общественной жизни
подразделением участвовал слабо.
подразделении
при те 145/3
Зам. нач. по хозяйств.
военной работе
30 июля 1936 года.
Духовенство (Савинский)
(Савинский)

Само собою назріває питання: чого при жодному з правлячих на Закарпатті політичних режимів утиски церковнослужителів не були настільки жорстокими як за часів Радянського Союзу. Здавалося б «братський» слов'янський народ... Та факти доводять, що вся діяльність спрямовувалася на знищення нації та духовних цінностей українського народу.

«Відрубить змії голову» – по цьому принципу діяли тодішні комісари – знищували духовність громад, священників та духовних наставників пастви.

СССР

МИНИСТЕРСТВО
ВНУТРЕННИХ ДЕЛ

АХ
СПРАВКА № 096808

Форма А

28. июля 1956 г.

31. июля 1956 г.
Выдан 1467957 с/р. 582402

Выдана гражданину(ке) Мамеико

Иван Петрович

год рождения 1911 национальность украинец
уроженцу(ке) с. Лохово Лукавского
р-на, Закарпатской обл. в том, что он(она)

содержался(ась) в местах заключения МВД с 18 июля 1949 г.

по 28 июля 1956 г., откуда освобожден(а)

По решению комиссии Президиума
Верх. СССР от 16 июля 1956 г. срок
ссылки до пределов ссылки. Со снятием
судимости.

Следует к месту жительства Закарпатская обл.

(город, село,

г.р. Лукавск ул. М. Мухоморова перекр. 2.

район, область)

Белавин
Кривош

Оконг. расч. 622.24

Выдано денег на питание в пути 17-35

Солмадуай руб 35к.
(прописью)

Выдан билет на проезд до ст. Лукозено

Павловской железной дороги стоимостью 2/2⁹⁰ руб.

или деньги на билет в сумме
(прописью)

Начальник финчасти

(подпись)

Подпись освобожденного

(подпись)

З місць позбавлення волі повернувся додому отець Іван Малишко в місто Мукачево 1956 р. хворим, нервово і фізично виснаженим після, перенесеного ще у Воркуті, інфаркту серцевого м'яза. Не будучи працездатним, змушений проживати з 1956 по 1958 рр. на утриманні сім'ї. З 1958 по 1960 рр. працював дворником у Мукачівській залізничній поліклініці.

Родина Малишків (1959 рік)

Звичайно, що пережити страшні утиски з боку радянської влади – завдання непросте. Але після повернення з ув'язнення та, незважаючи на слабкий фізичний стан, Іван Петрович не зміг відмовитися від покликання свого життя – служби Божої. Кожної неділі та на великі свята він «правив» службу вдома. Прихожанами були його рідні, сусіди та знайомі (греко-католики).

З 1960 року отець Іван Малишко влаштувався працювати нічним сторожем на Мукачівську взуттєву базу. У його обов'язки входило – обхід периметру території. Для хворого «сердечника» це ризикована робота, бо клімат на Закарпатті дуже мінливий. Дружина Гізелла Іванівна часто ходила на чергування з чоловіком. Взагалі доля цієї жінки також по-своєму цікава, адже незважаючи на життєві нелегкі випробування, вона з честю виконала свій материнський обов'язок – у важкі роки гоніння виховала і дала путівку в життя дочці Марті (Переста) і сину Івану.

Йшли роки, батьки старіли, а молоде покоління потроху ставало на ноги. Після всіх життєвих випробувань здавалося, що життя знов повертає в благодатне русло, проте доля виявилася злою.

28 серпня православні та греко-католики відзначають одне з найбільших християнських свят – Успіння Пресвятої Богородиці. Для мукачівців це свято вважається престольним, тож за хорошою традицією вірники з усієї області збираються на богослужінні в кафедральному соборі Успіння Пресвятої Богородиці.

Варто додати, Успіння Пресвятої Богородиці святкують в усьому світі. Згідно з переданням, перед завершенням земного життя Божа Матір виявила бажання побачити всіх апостолів, і Бог здійснив чудо: над домом нависло багато хмар, на яких зібралися апостоли. Вони були здивовані тим, що сталося. Богородиця благословила кожного з учнів Христа й повідомила, що вони не побачать її після Успіння з волі Господа. У Гефсиманії тіло Божої Матері поховали в печері, вхід до якої був завалений величезним каменем. Апостоли біля гробниці пробули три дні. На третій день прийшов апостол Хома, який не зміг бути на погребінні й не одержав благословення Богоматері. Співчуваючи Хомі, апостоли вирішили відкрити гробницю. Але, відваливши камінь в печеру, вони побачили, що гробниця порожня, у ній були лише погребальні покривала. Того ж дня увечері апостоли побачили Богородицю, яка їм сказала: «Радійте! Я з вами назавжди». У народі це свято ще називають Першою Пречистою.

На Закарпатті, зокрема в Мукачеві, ще з опівночі за хорошою традицією вірники у селах , об'єднуючись в «протесії», збиралися та пішки йшли до Головного собору на богослужіння, щоб попросити у Божої Матері миру для України та здоров'я для себе і своїх рідних. У нас це свято здавна називають «Сята Маря».

Напередодні цього свята Гізела Іванівна звичайно не змогла відвідати чоловіка на нічній роботі. 27 серпня 1968 року на території Мукачівської взуттєвої бази під огорожею працівники знайшли тіло Івана Петровича вже холодним. У руці померлого була пігулка, яку він так і не встиг прийняти.

Похорон о. Івана Малишко

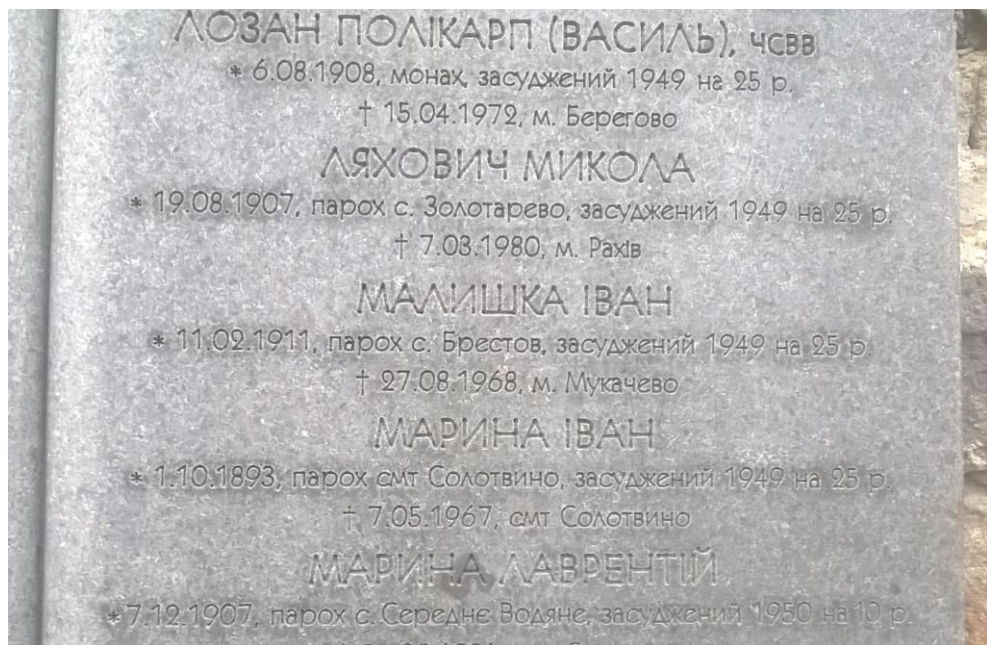
Жінка картала себе за те, що залишила в цю ніч Івана Петровича одного, не догледіла хворого чоловіка в критичну хвилину. Судмедексперти, які проводили розтин тіла, як причину смерті вказали – «обширний інфаркт міокарда». На той час рівень розвитку медицини унеможлилював надання кваліфікованої допомоги хворому, тому наслідок трагедії був неминучий.

На робочому місці, виконуючи посадові обов'язки згідно інструкцій, на 58-му році життя і 32-му році свого душпастирства пішов з життя один з ідеалів незламності та стійкості, духовний наставник жителів трьох сільських громад, люблячий чоловік та батько двох дітей, надія та гордість своїх батьків, приклад для наслідування та просто хороша людина – отець Іван Малишко.

На прощання з померлим прийшло дуже багато прихожан з різних парафій, це і є підтвердженням заслуженої за життя поваги, демонстрацією захоплення життєвим шляхом та незламними духовними переконаннями отця Івана Малишка.

Згідно зі статтею 1 Закону Української РСР «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні» від 17 квітня 1991 року прокуратура Закарпатської області 26 червня 1992 року реабілітувала Івана Малишка.

На кам'яній незламній огорожі Ужгородського Хрестовоздвиженського кафедрального греко-католицького собору, головного греко-католицького храму міста Ужгород, розмістили меморіальні дошки. На одній з них викарбовано прізвище та ім'я отця Івана Малишко, борця за справедливість та відстоювача духовних цінностей.

Одна з вулиць міста Мукачево до 2017 року носила назву «Перемоги». Рішенням Мукачівської міської ради вулицю перейменовано на честь Івана Малишка, сильної та незламної людини. Він є прикладом для наслідування нам та майбутнім поколінням.

Священик за покликанням, хороша людина, люблячий батько, вірний друг – такі чесноти притаманні отцю Івану Малишку, справжньому борцю за свою віру.

Використані джерела

Літературні джерела:

Болгов В.В., Болгов І.В. Закарпаття: хто є хто. – К.: Українська академія, 2004. – 256 с.

Ильницький Александр. «Календарь миссійного вѣстника.» – Ужгород-Пряшев, 1935. – 114 с.

Різак І.М., Довганич О.Д. та ін. Реабілітовані історією. Закарпатська область. Книга перша. – Ужгород, 2003. – 150 с.

Сімейний альбом Марти Іванівни Перести.

Інтернет-ресурси:

<https://uk.wikipedia.org>

<http://www.mgce.uz.ua>

<http://ichistory.org.ua>

<https://pershij.com.ua/mukachevo-khkh-stolittya-v-istorii-mista/>

ПРЕДСЕДАТЕЛЮ ПРЕЗИДИУМА ВЕРХОВНОГО СОВЕТА СССР
 ТОВАРИЩУ КЛИМЕНТУ ЕФРЕМОВИЧУ ВОРОШИЛОВУ

от колхозника Малишко Петра Ивановича, прожив.
 в селе Лохово дом. № 197 Мукачевского района
 Закарпатской области УССР

ЖАЛОБА

Настоящим обращаюсь к Вам Товарищ Председатель Верховного Совета СССР с просьбой помочь мне старику в деле освобождения моего заключенного сына Малишко Ивана Петровича 1911 года рождения

Мой сын, будучи греко-католическим священником в селе Брестов Мукачевского района в 1949 году был задержан органами МГБ Закарпатской области и согласно решения Закарпатского Облсуда осужден по статье 544 и 10.11. к заключению в исправ. трудовых лагерях сроком на 25 лет и отбывает свой срок в Коми АССР в гор. Воркута 5-п/отд. 175/5.

Его обвиняли будто бы он работал против Советского Союза.

По моему он был арестован за его убеждение, а не за действия против Советской власти. Будучи греко-католическим священником он не мог перейти на православие и во время допроса в органах МГБ просил освободить его от занимаемой ним должности священника и дать ему возможность устроиться на другой работе, где бы он смог своим честным трудом послужить для своего народа.

Ему не разрешили просимого и после долгих допросов арестовали его.

Мой сын никогда не принадлежал к политическим партиям. Не был членом никаких политических организаций и не занимался политической деятельностью, направленной против своего народа и Советского Союза. Он честно работал среди своего трудящегося народа, не нанося обиды никому ни за Чехословацкой и Венгерской оккупации ни после освобождения.

За Чехословацкой власти учиться было тяжело. Не было той возможности, как теперь. В селах были только начальные школы, а семилетние и средние только в городах. Я всю свою жизнь трудился

и последний кусок хлеба отдавал для сына, чтоб выучить его и дать ему соответствующее образование, чтоб в последствии на старость лет было где склонить свою седую голову и пропитаться в его семье. В то время средняя школа была в г. Мукачэво, куда он доезжал пешком, а позже устроил его на квартиру в городе и из дому снабжал его питанием. Сам же от раннего утра до поздней ночи трудился на поле, обрабатывал землю и таким способом старался сделать из него настоящего человека. В то время наши дети могли выучиться учителями и священниками. Высших учебных заведений в нашей области не было. Я не мог его отправить учиться в университет в г. Прагу, для того не хватало средств. После окончания средней школы /бывшей гимназии/ в г. Мукачэво мой сын обучался в Ужгородском богословии, где получал небольшую стипендию. Я же отрывая все от себя и семьи снабжал его деньгами и питанием. После 4-х летнего обучения направили его священником в с. Негровец Мехгорского района Закарпатской области, а потом в с. Брестов Мукачевского района, где проработал до 18 июня 1949 года, когда его арестовали и судили на 25 лет. На неоднократные просьбы Коллегия Верховного Суда УССР 20 мая 1955 года отменила прежнее решение суда и оставила в силе лишение свободы моему сыну на 10 лет в ИТЛ.

В связи с тем, что мой сын с 1949 года находится в ИТЛ в Коми АССР в г. Воркута честно трудится ненарушая лагерного режима в шахтах и на строительстве. Кроме того на суде свидетели приводили неправдивые обвинения против моего сына, один из которых Шевченко Николай осужден за антигосударственные действия и находится в заключении, другой же свидетель, бывший председатель сельсовета за разные преступления и нарушения снят с должности председателя сельсовета с. Брестов, прошу Вашей помощи в освобождении моего сына из заключения, или сократить время его пребывания в ИТЛ в связи с засчитанием ему пребывания в ИТЛ с 1949 года по нормам других заключенных и работающих на физически тяжелых работах.

Смотря на то, что мне уже 72 года и жене 69 лет, работаем честно в колхозе нашего села хотели бы хотя еще раз видеть дома своего сына, прошу Вас Товарищ Председатель оказать нам свою помощь в этом деле и обрадовать нас стариков освобождением нашего дорогого сына.

- 3 -

Одновременно прилагаю справку с места жительства
моего сына до окончания студии в селе Лохово и справку с места
жительства в селе Брестов.

В той надежде, что моей просьбе не будет отказано
остаюсь с уважением

...../МАЛИШКО/

с.Лохово, 2 августа 1955 года.

С. В. Б.

Г-нъ

Георгій Малишка

д-р. учитель

Гизелла Ив. Деркачъ

учительница

и

Іоаннъ П. Малишка

абс. теологін

чесшь имѣющъ пригласишь Васъ на
свое бракосочетаніе, кошорое
ошбудеся 26 іюня 1937. въ 6 часовъ
вечера, въ Подмонастырь.

Подмонастырь.

Лохово.

†!

Муромцево 27. V. 1954 г.

Дорогой наш Стук!

Твои миленькие письма мы получили и
 души радовались, что гостиница могла бы
 быть. Все что писал мы порозумели и
 старались по Твоему примеру усвоить свои
 переживания. Правду Ты писал, что нам тяжело,
 как Тоби, но мы в козодоенный молитвенный про-
 сие Господа Того о ласку выдерживаем и бере-
 мся с помощью Всевышнего против всякой
 свинцовой дурь. При всякой дурь думает
 прищипывать до нас, поставили перед свои-
 ми очима Твой вид при последней встрече и
 мучки Твоего лица отпугивают все эти дурь
 и только Ты можешь быть победоносным геро-
 ем перед нашими очима. Тут мы в на-
 шу комнату не име права зайти. Комора
 заперта Твоими ключами. Открыть можем
 себе не можем ~~никогда~~. Прощу, не беспокойся
 и вернись нашими словами. Душе твоей оче-
 реднее Твоего приходу. А тебе бы из Твоего

подтянуть свои доски, который на дру-
гую неделю думаешь стены подтянуть.
Цоколь уже готовый. Материал мож-
но привезти. Думаешь, что коло авиате-
лесидла переводятся в свои доски, и ки-
лы извини были, когда бы ты повелел нам
доски до перевозки. Дорогой ступа, не можешь
соби представляешь как скрошно тебе. Когда
бы ты подкинул мне заглавную цену для
меня, как старому в кинематике и не дога-
да и на ~~до~~ выходящие. Церков, школа,
родом и дома все наши станции погодно.
Вчера были на похороны Катер Петровой
моя, то есть бабушки сестры. Умерла на
сердечную асти. Похороны бабушки были у нас по-
ва. Быть доброй пиши нам много про себя и свои
нужды. О похороны бабушки, как думаешь без похороны и я
не могу не успокоиться. Это похороны.

Борю цинкуешь твои шныры ручки и крепко
цинкуешь твои маминский рюкзак по все время
этих Марта, Иванко и сторожам Ели

Комиссии для расслед. ж-ние тало, заявления
и полимовааний при Реглаге & Варкуте.
от зк Малишко (Маленко) Мвана Тейф.
рому. 1944.г. Мовово, Муканевский райа, Закарп.
область, УССР, проживающий в с. Горесейво,
Мукат. р., Закарп. область, УССР. в качестве
пр.-наз. владельца имущества.

Малоба

Вышеуказанного поданна Комиссии для расслед. заяв.
тало, заявления и полимовааний при Реглаге & Варкуте
для расследования и т.п.:
зк. Малишко (Маленко) Мвана Тейф. рому. 17-го. 1944-г.
в сел. Мовово, Мукат. райа, Закарп. область, УССР. Рай
рому. Тейфам Тейф, Мвено в Мрадеровском местопринадле
вше приведенного, занимающего господарином. Мвено
описание не подает, но т.п. к событию и т.п.: 1-го. 1949-г.
был возмущенный мерейт. органами МВР для мерейт-
нения из пр.-наз. держки до православной и су-
нения и. Т.п.ого я не помню, но от ка^{ив}ка^{ив}ка^{ив}ка^{ив}
от суждения ^{или}по^{или}по не принял. За это 5-го. начал
на меня собирать факты не правдивый вещи и на
это свирепей. На все это я смотрел ^{как можно} и т.п. и т.п.
что будет и т.п. 18-го. 1949-г. принял и звал меня в

город Мукрарево. Я пошел с след. органом в город Мукра-
 рево в помещиком МТФ и там мне после личного
 осмотра сказали, что я арестован. Где я нахожусь -
 не знаю, за что арестован - за вероисповедание.
 След. орган говорит, что нет, но за политикой. Несом-
 но раз я добросовестно сказал, что за религию, за рели-
 гиозное дело я много лично знаю и политического
 лично я не публикую на себе, политикой никогда
 не занимался, в партии не был, ни в организации,
 исключительно своим делом ^{занимался} по званию, господарь,
 садоводством, именованством и своей семьей. Он го-
 ворит, что потом все узнаю, что за что и все кон-
 чено. Через 18 дней на следствии предъявляют мне
 ст. 54-ю, тогда я узнаю, что я как то клеветаю, но
 какая клевета, что узнаю в последующий раз. След.
 орган след. органа Ленин. Баранов, который с
 мной занимался. Я ему сразу заявил, что поли-
 тическое дело я на себе не публикую, политикой не
 занимался и не думаю, в партии никакой не был,
 в органе не участвовал и никакой клеветы на
 Сов. Союз, партию и народ не делал, на это свири-
 тель не и не может быть. Он гов., что сейчас, потом узнаю.
 На следствии за мной приводят свиретную книгу

Рудин Бейра, который говорит, что много брал за
выслушивание его людей, что не помню. Но суд не
присутствовал. Поэтому на след. заседание приволят
директора пикета т.е. Судя с которым мы были в ко-
роткие отношения и никогда политик. делами не
занимались и не говорили. Он неохотно выслушивал пере-
говорами, чтобы на меня что-то на известном политик-
еского, но он лично не мог сказать, ибо мы с ним
говорили в томар, садровце, миссариате. Напрямую
след. орган на него врал, что невинный и торговля
судья и ты не хочешь признать. Он тоже не лично
политическое не сказал, поэтому на суд не
присутствовал. Но утвердил нам невинность зам-
тин приволят мне эту свиретей лопаты и то
оидеальн. ходит в дуло дид. снотана Ситанкевич (Сева-
сийки) Луна, пол. свиреды Бресейова с которыми я был
не в коротких отношениях, не характерного и пав-
когом модя человека, который забывает, что я
говорю про дружеские и симу, чтобы реформист
крепко вмести, что и не жидовство не разорочит
на не советский союз и другое выдуманные что не помню.
Я говорю, что не правда я так не говорю. След.
орган говорит, что он верный свиретей и не обвиня

аному, либо свирейцы преру пререшивъ на 73 сит. и вав-
 нитъ. На это я прошу свирейца дружно по этому делу,
 либо он является, доносчиком этого дела и не мо-
 жет бить, свирейца, итд. Клевейя прося. ей не
 самого. Этою привожу второго лонсена свирей.
 по тм. Шевченко, Секр. комис. организации с которыми
 мы в томях киморских бивд. Этою я вывешиваю фор-
 масиорам разных выдуманных вещей и в выкрученной
 форме делю которыми я выражала, что и за 20 лет
 таких вещей ^{не} выдумать. На доносения шевченко поше-
 бован я кимд одного свирейца, чтобы подтвердить со-
 ронессение слова клеветы произнесенные публично.
 Сирейвешник орган сказал, что свир. есть и бужей, но
 не знаю, сказал, что хваитиш наокая свирейцы
 раше и на суре а больше не пререшивъ. На, сир.
 мерсий. займтойа мы говоримъ о наокая свирейн
 о суре. Я дикс моция т кем раше, временно цо мироваши,
 сурба такая и обранц. к сир. органу попросю, моя
 нсизъ т вашия ружай, отпусейдъ-ли мнн сурейн и
 какой дартъ прок вы вас зависий, что я к вы
 рна оформишъ в вашия совмсий бужей лемашъ. Он
 поворий, пусть тей офтаасъ т совмсий, который
 вас первый раз на бужау, морал рашивъ и свирейвешн

я не только должен сформировать и сдержать разум.
Смертельный враг не может дать хотя бы одного
свидетельства, что я когда-то выразился грубо или зло-
бно слово кощунством или выступил против партии
или словом, или письмом, или тайно, или публично. С
этими мы и закончили смертельный заговор и я
подписал 200-ю в типографии Бавинце. За голову пой-
маная и пенулась, что там радио на писано.

Записки мои за то, что божьим, что я удержу в себе
и крошечное, когда я в себе и пребываю и действовал как
случайность судьбы. Характеристика не было предло-
жением при подписании 200-ки, но знаю, что очень много,
ибо сразу попал в плен. Было передано в суд, ко-
торый находился через несколько дней и я думаю, что когда
в суде дадут мне оправдание или свидетелей да еще и
партийными призывом на который я отзывался, но
не дали оправдания ни свидетелей. Суд был коротко
перевешен и полной формальности. Главный судья
Рудин Василий отдал судить как знакомому,
но знающим адвокатом за мной. и передан суд
своему записи. Молодой еврей. Суд сидевший присутствовал
прокурор Кольцов, адв. Зайн. Зоревина, двух присяж-
ных и двух предположенных свидетелей Ситавский и Шевченко.

Я свидетелем не принимал и судья говорит, что не слышу я как судья говорит, тогда бурей говорит. Что я говорю не обращаю ни какого внимания. Свидетелей выслушал и предположил мне какую то книгу и говорит эту книга моя. Я ска-
зал, что если есть написано слово. "Собственность"
и моя рождена, то моя. Они говорят, что эта кни-
га от меня дана читать секрет. комис. про. Мевленко.
Это не правда, потому что - морина нет, книга
еще помоестью не розрезана, значить я ей не по-
дал и дабы не ^{нико} другому читать не мог давать,
не только Мевленко, но никому. Если все это есть
я от ней совсем не знаю - значить она украдена и пере-
дана свидетелем прощам. При этом вскрикает проку-
рор и говорит: "Клевейан, Клевейан и бурей Клевейан".
После этого вскрикает адвокат и просит ей суда не
большое наказание и говорит на совещание. После
совещания, мне прощам май вичное наказание
з. с. 54-4 и 54-10. п. пункт 25+5 с этой статьей я не
информирован и до сего дня. Но суд я морю как са-
мому и указан неправдивости свидетелей, формуль
ности суда и предположи, какие свидетели мар-
теальных, которые меня хорошо знают, что я этого

Не мешаю никому неприкосновенности — но хочу, но
сиречьверивостей. Не правда, что я совет. союза
Боям и хотел скрыть, ибо я знаю, что в Совет.
союзе есть свобода слова, печати и свобода решений
заобеспечена 124 ст. до 1949 г. был не виноват я в
этом и не мог собирать не правдивые данные, чтобы
меня за что то обвиняют и что все чисто по моему
удовольствию за вероисповедание. Могли были дать
мне волюное преследение, но не судить.

Прошу пересмотреть мое дело, если ~~идея~~
пожелают освободить, что хотел бы сидеть с мене
идея кар белевского гроба и репрессии.

Надеюсь, что мое исамоба не будет от-
клонена, но удовлетворена, ожидает

1 Вокзале, дил. 8. 1953

подпись
В. Зо